

Карти на стіл

Багатий містер Шайтана має дивне захоплення: він колекціонує... вбивць. Моторошні злочини, тактика вбивці, логіка злочинця — його таємна пристрасть. І ще — ризик. Одного разу Шайтана запрошує до себе на вечерю вісьмох гостей: чотирьох детективів, серед яких — знаний Еркюль Пуаро, і чотирьох гаданих убивць. Розмова про нерозкриті вбивства плавно переходить у гру в бридж. Господар покидає гравців, а сам влаштовується в кріслі біля каміна. Та коли гра закінчується, гості знаходять чоловіка мертвим. Хтось встромив містерові Шайтані стилет прямо в серце. І цей хтось — умілий гравець, що чудово блефував увесь цей час...

Agatha Christie[®]

АГАТА КРИСТІ

ЛЕГЕНДАРНИЙ ПУАРО

КАРТИ
НА СТИЛ

Аґата Крісті

Карти на стіл

Р^{оман}

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2020

AGATHA CHRISTIE, POIROT and the Agatha Christie Signature are registered trade marks of Agatha Christie Limited in the UK and elsewhere. All rights reserved.

Cards on the Table © 1936 Agatha Christie Limited. All rights reserved

Translation entitled «Карти на стіл» © 2020 Agatha Christie Limited.

All rights reserved

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2020

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2020

ISBN 978-617-12-8226-1 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Крісті А.

К82 Карти на стіл : роман / Агата Крісті ; пер. з англ. Л. Яким. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2020. — 320 с. — (Серія «Легендарний Пуаро», ISBN 978-617-12-6900-2)

ISBN 978-617-12-8123-3

ISBN 978-0-00-816489-8 (англ.)

Багатий містер Шайтана має дивне захоплення: він колекціонує... вбивць. Моторошні злочини, тактика вбивці, логіка злодіяння — його таємна пристрасть. І ще — ризик. Одного разу Шайтана запрошує до себе на вечерю вісьмох гостей: чотирьох детективів, серед яких — знаний Еркюль Пуаро, і чотирьох гаданих убивць. Розмова про нерозкриті вбивства плавно переходить у гру в бридж. Господар покидає гравців, а сам влаштовується в кріслі біля каміна. Та коли гра закінчується, гості знаходять чоловіка мертвим. Хтось встромив містерові Шайтані стилет прямо в серце. І цей хтось — умілий гравець, що чудово блефував увесь цей час...

УДК 821.111

Перекладено за виданням: Christie A. Cards on the Table : A Novel / Agatha Christie. — London : HarperCollins, 2016. — 288 p.

www.agathachristie.com

Переклад з англійської *Лілії Яким*

Дизайнер обкладинки *Євген Вдовиченко*

Передмова

Побутує думка, що будь-яка детективна історія — це наче верхогони: на старті вишиковуються учасники — коні та їхні вершники. «Обирайте фаворита і робіть свої ставки!» А втім, у детективах фаворита обирають зовсім не так, як на верхогонах. Іншими словами, тут ставку радше зроблять на найнепримітнішого персонажа! Просто оберіть того, кого найменше підозрюєте у скоєнні злочину, і в дев'ятох випадках із десяти влучите в яблучко.

Оскільки я не хочу, щоб мої вірні читачі зараз же відкинули цю книжку в пориві роздратування, покваплюся заздалегідь попередити їх, *що ця книжка не така*. У наших верхогонах лише чотири учасники, і всі вони могли б скоїти цей злочин *за відповідних обставин*. Це зводить нанівець елемент несподіванки. А втім, я вважаю, що всі чотири особи, кожна з яких уже колись убивала і здатна вбити знову, все-таки викликають чималий інтерес. Це четверо абсолютно різних людей. У своїх злочинах вони керуються мотивами, які характерні саме для їхніх типів особистості. Вони всі вдаються до різних методів. Отож шлях до розгадки — через *психологічний аналіз*, але тим і цікавіше, адже коли вже все сказано і все зроблено, залишається найзахопливіша річ — *осягнути внутрішній світ* убивці.

Я можу назвати ще один аргумент на користь цієї історії: цей випадок був одним із найулюбленіших в арсеналі Еркюля Пуаро. Проте, коли він переповів цю історію своєму другові капітану Гастінґсу, той назвав її вкрай нудною! Цікаво, з ким із цих двох джентльменів погодяться мої читачі.

Agatha Christie

Розділ перший

Містер Шайтана

— Мій любий мсьє Пуаро!

Голос, що пролунав, був м'яким і спокійним. У ньому не було нічого імпульсивного чи награного. Такий голос використовують свідомо, неначе якийсь особливий інструмент.

Еркюль Пуаро різко крутнувся.

Він уклонився і гречно потиснув простягнуту руку.

У його очах було щось незвичне. Хтось міг би припустити, що ця випадкова зустріч пробудила в бельгійцеві емоції, які тому не часто доводилося переживати.

— Любий містере Шайтана, — озвався він.

На якусь мить між чоловіками запала мовчанка. Вони скидалися на двох дуелянтів *en garde*[1].

Зусібіч їх оточувала вишукано вбрана млява лондонська публіка. Голоси довкола звучали розмірено й приглушено.

— Кохана... та це просто перфектно!

— Вони божественні, правда ж, любий?

То була виставка табакерок у Вессекс-Гаузі. Вартість входу — одна гінея, виручені кошти передавалися на допомогу лондонським лікарням.

— Мій дорогий друже, — промовив містер Шайтана, — я такий радий зустрічі! Щось давненько нікого не засуджували до повішання чи страти на гільйотині. Невже зараз у кримінальному світі не сезон? Чи все-таки сьогодні нас очікує якесь пограбування? Ото було б пікантно.

— На жаль, мсьє, — відказав детектив. — Я тут сьогодні лише як приватна особа.

Увагу містера Шайтани на мить привернула Симпатична Молода Особа, на чие обличчя з одного боку спадала хвиля тугих кучерів,

схожих на шерсть пуделя, а з іншого боку голови примістився убір у вигляді трьох рогів достатку, зроблених із чорних соломинок.

Містер Шайтана звернувся до неї:

— Моя люба... чому ж ви не прийшли до мене на вечірку? Це справді була неймовірна вечірка! Доволі багатьом гостям навіть удалося *поговорити* зі мною! А одна жіночка навіть сказала: «Як ваші справи?», «Бувайте» і «Дякую вам велике». Але в цьому нічого дивного, вона ж бо, бідолашка, сама з Гарден-Сіті[2]!

Поки Симпатична Молода Особа підшуковувала правильні слова для відповіді, Пуаро випала нагода ретельно роздивитися розкішну лінію волосся, що прикрашала верхню губу містера Шайтани.

То були гарні вуса — справді *добротні* вуса — мабуть, єдині вуса в цілісінькому Лондоні, що могли конкурувати з вусами самого мсьє Еркюля Пуаро.

— Утім, вони *не такі вже й* пишні, — пробурмотів він сам до себе. — Ні-ні, ці вуса, безумовно, поступаються моїм з усіх боків. *Tout de tête*[3], вони однаково привертають увагу.

Власне кажучи, містер Шайтана привертав увагу цілою своєю персоною — усе в цьому чоловікові сприяло приверненню уваги. Він свідомо взяв образ такого собі Мефістофеля. Високий і худий, із видовженим меланхолійним обличчям, масивними, чорними як вугілля бровами, які одразу впадають в око, вусами, змащеними воском і підкрученими по краях, і невеличкою чорною борідкою. Його вбрання було справжнім витвором мистецтва — абсолютно вишукане, але й із нотками екстравагантності.

Кожен істинний англієць так і хотів зацідити Шайтані, щойно забачивши його! Не відрізняючись оригінальністю, вони всі як один казали: «Он же ж той триклятий даго[4] Шайтана!»

Дружини, дочки, сестри, тітки, матері й навіть бабусі цих джентльменів відповідали їм, змінюючи стиль своїх висловлювань відповідно до свого віку: «Так-так, любий. Звісно, він просто *жахливий*. Але ж який *багатий*! І які неймовірні прийоми влаштовує! А ще він завжди має наготові якісь кумедні та зловтішні оповідки про всіх і кожного».

Ніхто не міг напевне сказати, був містер Шайтана аргентинцем, португальцем, греком, а чи представником іще якоїсь іншої національності, що її однаково недолюбляли вузьколобі британці.

Однак про три факти можна було говорити з абсолютною впевненістю.

Цей чоловік розкішно й безтурботно проживав у прекрасній квартирі на Парк-лейн[5].

Він улаштував неймовірні вечірки — величезні гульбища, маленькі забави, *моторошні* ігрища, поважні прийоми та ще якісь абсолютно «потойбічні» химерії.

І він був людиною, якої майже всі трохи побоювалися.

Щодо останнього пункту, то важко чітко пояснити, чим це було зумовлено. Можливо, він справляв враження людини, що знає про всіх більше, ніж треба. А ще його почуття гумору інколи здавалося дещо незвичним.

Люди завжди наче підсвідомо відчували, що з містером Шайтаною краще поводитися обережно.

Сьогодні йому захотілося спіймати на свій гачок цього кумедного чоловічка Еркюля Пуаро.

— Невже навіть поліціантам потрібен відпочинок? — запитав містер Шайтана. — Взялися вивчати мистецтво на схилі літ, мсьє Пуаро?

Бельгієць доброзичливо всміхнувся.

— Я так бачу, — почав він, — що ви й самі дали три табакерки на виставку.

Співрозмовник лише відмахнувся рукою.

— Та то мені випало позбирати всілякі дрібнички тут і там. Треба вам якимось навідатися до мого помешкання. У мене вдома є кілька цікавинок. Я не обмежуюсь якимось конкретним періодом чи типом речей.

— У вас уподобання справжнього католика, — зауважив, усміхаючись, Пуаро.

— Можна сказати й так.

Раптом очі Шайтани зблиснули вогнем, кутики його вуст здійнялися вгору, а брови вигнулились якоюсь незрозумілою дугою.

— Я навіть міг би показати вам деякі експонати, які зацікавили б вас із професійної точки зору, мсьє Пуаро!

— Отже, ви володієте приватним «Чорним музеєм».

— Тю! — Містер Шайтана зневажливо клацнув пальцями. — Чашка, з якої пив Брайтонський убивця, лом, яким користувався

знаменитий грабіжник, — то якісь дитячі забавки! Я ніколи не став би возитися з такими речами. Я колекціую лише найкраще.

— І що ж, на вашу думку, є найкращим з-поміж злочинної атрибутики з мистецької точки зору? — запитав Пуаро.

Містер Шайтана нахилився вперед і поклав два пальці на плече співрозмовника. Слова вирвалися різким шипінням із його вуст:

— Найкраще, мсьє Пуаро, — це самі люди, що вчиняють ці злочини.

Брови чоловічка легенько здійнялися вгору.

— Ага, бачу, я вас налякав, — промовив містер Шайтана. — Ах, мій любий, любий друже, ми з вами дивимося на ці речі наче з двох протилежних полюсів! Для вас злочин — це питання рутини: вбивство, розслідування, взятий слід і врешті-решт (ви ж бо, безумовно, свою справу знаєте) вирок. Мене ж такі банальності нітрохи не цікавлять! Мені байдужі будь-які неякісні екземпляри. А спійманий убивця — вже за визначенням невдаха. Він другосортний. Ні-ні, я дивлюся на справу з мистецької точки зору. Я колекціую виключно найкраще!

— І те ваше найкраще — це...? — допитувався Пуаро.

— Мій сердечний друже... *Це ті, чиї злочини не розкрили!* Ті, кому вдалося уникнути покарання! Злочинці, які спокійно живуть собі серед нас, не викликаючи навіть тіні підозри щодо себе. Погодьтеся, що моє захоплення доволі цікаве.

— Власне кажучи, я використав би дещо інше слово для цього...

— Маю ідею! — вигукнув містер Шайтана, не звертаючи уваги на бельгійця. — Як щодо невеличкої вечері? Вечері, під час якої ви зможете познайомитися з моїми експонатами! Це справді пречудовий задум. Як це він мені раніше не спав на думку? О так, так... я це вже бачу, дуже добре бачу... Дайте мені трохи часу... тижня буде замало. Скажімо, ще за тиждень. Ви не будете зайняті? Який би нам обрати день?

— Мені підійде будь-який, — відповів Пуаро, вклонившись при цих словах.

— Гарзд... Тоді як щодо п'ятниці? Це у нас буде п'ятниця 18-го числа. Я собі зараз же внесу це в записник. Знали б ви, в якому я захваті від цієї ідеї.

— Не можу сказати те саме зі свого боку, — неспішно промовив Пуаро. — Не подумайте, що я невдячний за ваше люб'язне

запрошення. Ні, це зовсім не так...

Шайтана перебив його:

— Проте це все шокує вашу тонку *буржуазну* натуру? Мій дорогий друже, ви *повинні* позбавитися обмежень, нав'язаних поліційною ментальністю.

Детектив повільно протягнув:

— Не буду заперечувати, що моє ставлення до вбивств цілковито *буржуазне*.

— Але, друже мій, *чому ж так?* Коли це якась дурнувата, абияк виконана різанина рівня м'ясника, то тут я мушу з вами погодитися. Проте вбивство може бути і справжнім *мистецтвом!* Убивця може бути митцем.

— Так-так, беззаперечно.

— То що ви скажете в такому разі? — запитав містер Шайтана.

— Що навіть у такому разі він однаково залишається вбивцею!

— Але ж, мій любий мсьє Пуаро, коли хтось робить свою роботу надзвичайно добре, то це *виправдовує його!* Ви хочете діяти вкрай нудним і нецікавим способом: повиловлювати всіх убивць, натягнути на кожного кайданки, а потім із самого ранечку перевішати їх усіх одним махом. Я ж вважаю, що по-справжньому успішний убивця має отримувати пенсію від держави й нескінченні запрошення на вечері від людей!

Бельгієць знизав плечима.

— Я не такий уже й байдужий до мистецтва злочину, як ви собі гадаєте. Я можу захоплюватися ідеальним убивством так само, як я можу захоплюватися тигром — цим розкішним золотаво-смугастим звіром. Але я волію захоплюватися ним із-поза меж його клітки. Я не стану заходити всередину. Хіба що цього вимагатиме мій обов'язок. А все тому, містере Шайтана, що тигр може накинутися...

Містер Шайтана розсміявся.

— Зрозуміло. Ну а вбивця?

— А вбивця може вбити, — відповів Пуаро серйозним тоном.

— Мій найдорожчий друже, ви страшенний панікер! То ви не прийдете ознайомитися з моєю колекцією... тигрів?

— Навпаки, я захоплений цією ідеєю.

— Як це сміливо з вашого боку!

— Ви мене не зовсім правильно розумієте, містере Шайтана. Мої слова — це певною мірою попередження. Ви хотіли, щоб я визнав вашу ідею щодо колекціонування вбивць цікавою. Я ж відповів, що радше використав би інше слово для цього. Я назвав би її небезпечною. Гадаю, містере Шайтана, ваше гобі можна назвати доволі небезпечним!

Його співрозмовник зайшовся мефістофелівським сміхом. Тоді він сказав:

— То я можу чекати на вас 18-го числа?

Пуаро легенько вклонився.

— Ви можете чекати на мене 18-го числа. *Mille remerciements*[6].

— Влаштуємо невеличкий прийом, — замислено протягнув Шайтана. — Не забудьте. Чекаю о восьмій вечора.

А тоді він пішов геть. Детектив постояв хвилину-дві, проводячи чоловіка поглядом.

Він повільно й замислено похитав головою.

Розділ другий

Вечеря у містера Шайтани

Двері квартири містера Шайтани безшумно відчинилися. На порозі з'явився сивочолий дворецький і впустив Пуаро всередину. Потім так само абсолютно безшумно зачинив двері і вправно допоміг гостеві зняти пальто й капелюха.

Він пробурмотів тихим невиразним голосом:

— Як вас відрекомендувати?

— Мсьє Еркюль Пуаро.

Приглушений гул розмови вихором увірвався в коридор, коли дворецький прочинив двері й оголосив:

— Мсьє Еркюль Пуаро.

Зі склянкою хересу в руці містер Шайтана вийшов назустріч гостеві. Господар, як завжди, був бездоганно вбраний. Сьогодні він як ніколи сильно скидався на живе втілення Мефістофеля, а глузливий вигин брів здався ще підкресленішим, ніж зазвичай.

— Дозвольте мені відрекомендувати вам... Чи знайомі ви з місіс Олівер?

Шайтана — цей справжній шанувальник видовищ — отримав неабияке задоволення від здивування, що промайнуло обличчям Пуаро.

Місіс Аріадна Олівер була надзвичайно відома як одна з провідних авторок детективних та інших гостросюжетних творів. Її перу також належали такі популярні (хоч і нашпиговані помилками) статті, як «Злочинні схильності», «Видатні *Crimes Passionnels*[7]», «Вбивство заради кохання та вбивство заради вигоди: порівняння». До того ж вона була затятою феміністкою, і коли вся преса обговорювала якесь резонансне вбивство, то в місіс Олівер неодмінно брали інтерв'ю, а вона зазначала, що «от якби Скотленд-Ярдом керувала жінка!». Вона була ревною поборницею жіночої інтуїції.

Щодо решти, це була доброзичлива жінка середніх літ, радше симпатична, хоча й трохи безладна, з гарними очима й масивними плечима та копицею неслухняного сивого волосся, з яким вона постійно експериментувала. То вона могла з'явитися в образі чистокровної інтелектуалки з гладенько причесаним волоссям, зібраним на потилиці у величезний пучок, а вже наступного дня несподівано вразити всіх своїми завитками у стилі середньовічних Мадонн або ж і зовсім масивними, дещо неохайними, кучерями. На сьогоднішню зустріч місіс Олівер прийшла з гривкою.

Приємним низьким басом вона привіталася з Пуаро, якого вже мала змогу якось зустріти під час одного літературного обіду.

— Ну а з суперінтендантом[8] Баттлом, ви, безумовно, вже знайомі, — сказав містер Шайтана.

Кремезний здоровань із дерев'яним обличчям подався трохи вперед. Постать суперінтенданта не лише справляла враження, наче цей чоловік був увесь витесаний із дерева, а ще й не залишала сумнівів, що дерево це було взято зі справжнісінького бойового корабля.

Очевидно, Баттл був взірцевим представником Скотленд-Ярду. Він завжди мав незворушний і навіть трохи дурнуватий вигляд.

— Ми знайомі з мсьє Пуаро, — підтвердив суперінтендант.

Його дерев'яне обличчя розпливлося в усмішці, а потім одразу повернулося до свого звичного виразу беземоційності.

— А це полковник Рейс, — продовжив містер Шайтана.

Пуаро раніше не зустрічав полковника Рейса, але дещо про нього знав. Цей темноволосий красивий добряче засмаглий чоловік років п'ятдесяти зазвичай перебував десь у найвіддаленіших гарнізонах імперії — особливо якщо там назривала якась біда. «Таємна служба» — це, звісно, доволі мелодраматичний термін, але за допомогою нього можна досить точно пояснити мирським умам специфіку та масштаби діяльності полковника.

Пуаро вже встиг цілком зрозуміти, що саме запланував господар на сьогоднішній вечір, й оцінити дотепну суть його намірів.

— Решта гостей спізнюються, — промовив містер Шайтана. — Мабуть, тут я дав маху. Здається, я сказав їм приходити о 20 : 15.

Але цієї миті двері відчинилися і дворецький оголосив:

— Доктор Робертс.

Чоловік, який зайшов усередину, всіма своїми манерами одразу нагадав типову бадьюру лікарську поведінку. Це був життєрадісний рум'янощокий чолов'яга середніх років із маленькими сьйливими очками, волоссям, що потроху починало лисіти, і схильністю до *embonpoint*[9]. Та й узагалі все в ньому мало по-лікарськи начищений до блиску й продезінфікований до неможливості вигляд. Він рухався енергійно і впевнено. Було досить лише одного погляду на нього, щоб запевнитися, що його діагноз неодмінно буде правильним, а лікування — приємним та ефективним. Так і очікуєш почути від нього: «Келишок шампанського прискорить одужання». То був чоловік із роками й роками життєвого досвіду за плечима!

— Сподіваюся, я не спізнився? — промовив доктор Робертс зі щирим занепокоєнням.

Він потиснув руку господареві вечора й познайомився з рештою гостей. Знайомство з Баттлом, здавалося, особливо потішило лікаря.

— Подумати лишень, та на ваших плечах мало не весь Скотленд-Ярд тримається, чи не так? Оце *справді* цікаво! Негарно, звісно, звісно, змушувати вас говорити про роботу, але маю попередити, що навряд чи зможу стриматися. Я завжди цікавився темою злочинів. Не найкраще захоплення для лікаря, мабуть. Головне, не розповідати про це своїм пацієнтам зі слабкими нервами, га-га-га!

Двері знову відчинилися.

— Місіс Лоррімер.

Місіс Лоррімер була вишукано вбраною шістдесятилітньою жінкою. Риси її обличчя були витонченими й делікатними, сиве волосся красиво вкладеним, а голос її звучав чітко й виразно.

— Маю надію, я не запізнилася, — сказала вона, підходяючи до господаря.

Потім жінка розвернулася від нього, щоб привітатися з доктором Робертсом, з яким уже була знайома.

Знову залунав голос дворецького:

— Майор Деспард.

Майор Деспард був високим худорлявим гарним чоловіком, красу чийого обличчя дещо зіпсував шрам на скроні. Привітавшись з усіма, він одразу ж ковзнув у бік полковника Рейса, і двоє чоловіків згодом уже говорили про спорт і обмінювалися досвідом сафарі.

Двері відчинилися ще раз, і дворецький оголосив про прибуття останньої гості:

— Міс Мередіт.

У кімнату ввійшла дівчина років двадцяти. Вона була середнього зросту і вродлива з вигляду. Її каштанові кучері були зібрані на потилиці, а дивилася вона на всіх поглядом своїх великих сірих широко розплющених очей. Обличчя дівчини було лише трошечки припудрене, без зайвого макіяжу. Вона говорила повільно й сором'язливо.

— Святі небеса, — вигукнула вона, — невже я остання?

Містер Шайтана не забарився з хересом і компліментами для новоприбулої гості. Він відреккомендував її дуже офіційно, майже церемоніально.

Врешті-решт міс Мередіт із келихом хересу в руці опинилася поруч із Пуаро.

— Наш друг — великий прихильник церемоніалу, — зауважив чоловічок із усмішкою на вустах.

— Я знаю, — погодилася дівчина. — У наш час усі переважно обходяться без формальних представлень. Просто кажуть: «Гадаю, тут усі одне одного знають», та й по всьому.

— І не переживають, чи це справді так?

— І не переживають, чи це справді так. Інколи від цього виникають незручні ситуації. Але, думаю, це вселяє відчуття трепоту й таємничості.

Вона повагалась якусь мить, а потім додала:

— А ось це місіс Олівер, письменниця?

Басовий голос місіс Олівер саме гучно линув кімнатою в цей момент, поки вона розмовляла з доктором Робертсом:

— Ви не можете заперечити існування жіночих інстинктів, лікарю. Жінки, безсумнівно, володіють такими речами.

Забувши, що тепер її чоло прикрите гривкою, вона за звичкою хотіла відкинути волосся назад із лоба, але чубчик незмінно залишився на місці.

— Так, це місіс Олівер, — відповів бельгієць.

— Та, що написала «Знахідку в бібліотеці»?

— Власною персоною.

Міс Мередіт трохи насупилася.

— А той джентльмен із дерев'яним обличчям... Здається, містер Шайтана назвав його *суперінтендантом*?

— Зі Скотленд-Ярду.

— А ви?

— А що я?

— Я все про вас знаю, мсьє Пуаро. Це ви розкрили ті «вбивства за абеткою».

— Мадемуазель, я цілком збитий із пантелику.

Міс Мередіт звела брови.

— Містер Шайтана, — почала вона, а тоді замовкла. — Містер Шайтана...

Пуаро заговорив стишеним голосом:

— Скидається на те, що він полюбляє тему злочинів. Можна сказати й так. Звісно, він хоче почути, як ми ведемо суперечку одне з одним. Він он уже підбурює місіс Олівер та доктора Робертса. Вони там обговорюють отрути, які не залишають після себе слідів.

— Що за дивний чоловік! — вигукнула міс Мередіт, майже хапаючи ротом повітря.

— Доктор Робертс?

— Та ні, містер Шайтана.

Її тілом пройшла легенька дрож, перш ніж вона заговорила знову:

— Мені здається, що в ньому є щось трохи моторошне. Ніколи не знаєш, чого від нього чекати. Речі, які його веселять, можуть виявитися насправді чимось... чимось абсолютно *жорстоким*.

— Як-от полювання на лисиць?

Міс Мередіт кинула на чоловічка погляд, повний докору.

— Я мала на увазі щось зовсім інше. Щось таке... *східне*!

— У нього справді фантазія строката, — погодився Пуаро.

— Перепрошую, ви сказали «як у ката»?

— Ні-ні, строката.

— Не можу сказати, що він мені дуже подобається, — зізналася дівчина, стишивши голос.

— Повірте, однак, що вечеря в нього вам точно сподобається, — запевнив її Пуаро. — Містер Шайтана має першокласного кухаря.

Вона подивилася на нього із сумнівом в очах, а тоді розсміялася.

— Он воно як, — вигукнула. — То й вам не чужі людські слабкості.

— Звісно ж, я всього-на-всього проста людина!

— Розумієте, — сказала міс Мередіт, — уся ця знать мене трохи лякає.

— Мадемуазель, не варто лякатися — ви повинні бути в захваті! Я на вашому місці, навпаки, наготував би записник і ручку, щоб збирати автографи.

— Річ у тім, що я не сильно цікавлюся темою злочинів. Гадаю, жінки взагалі таким не цікавляться — це чоловіки полюбляють читати всілякі там детективні оповідки.

Еркюль Пуаро зітхнув з удаваною манірністю.

— Яка прикрість! — пробурмотів він. — Я в цю мить усе на світі віддав би, щоб бути хай навіть найдрібнішою з можливих кінозірок!

Дворецький відчинив двері.

— Вечерю подано, — повідомив він.

Передбачення детектива цілком і повністю справдилося. Вечеря була смачною, а її подача досконалою. Приглушене світло, відполіроване до блиску дерево, мерехтливі відблиски келихів із блакитного ірландського скла. У цьому напівмороці постать містера Шайтани, що сидів на чолі столу, мала ще демонічніший, ніж завжди, вигляд.

Він галантно перепросив гостей за те, що серед них була нерівна кількість чоловіків і жінок.

Місіс Лоррімер сиділа праворуч від нього, а місіс Олівер — ліворуч. Міс Мередіт розмістилася між суперінтендантом Баттлом і майором Деспардом. Пуаро випало місце між місіс Лоррімер та доктором Робертсом.

Останній пробурмотів до чоловічка жартівливим голосом:

— Не думайте, що ми дозволимо вам одноосібно заволодіти всією увагою єдиної вродливої дівчини на весь вечір. Знаю я вас, французів, ви часу не гаєте, еге ж?

— От тільки я бельгієць, — відрубав той.

— Гадаю, що коли йдеться про жінок, то тут немає значення, друже мій, — весело промовив лікар.

Тоді, відкинувши жарти й прийнявши професійний тон, він завів розмову з полковником Рейсом, що сидів по його іншу руку, про найновіші методи лікування сонної хвороби.

Місіс Лоррімер розвернулася до Пуаро й завела розмову про нещодавно поставлені п'єси. Її судження були слухними, а закиди

виправданими. Невдовзі вони перейшли до книжок, а потім і до світової політики. Пуаро відзначив про себе, що ця жінка була добре обізнаною в різних царинах і дуже розумною загалом.

На протилежному боці столу місіс Олівер запитувала майора Деспарда, чи знає він про якісь рідкісні, невідомі широкому загалу отрути.

— Що ж, ну є, наприклад, *кураре*.

— Мій любий друже, та це ж *vieux jeu*[10]! Таке вже сотні разів траплялося. Я ж кажу про щось абсолютно *нове*!

Майор Деспард сухо відповів:

— Дикі племена доволі традиціоналістичні в цьому плані. Вони надають перевагу старим перевіреним методам, які успадкували від діда-прадіда.

— Як нецікаво, — запротестувала місіс Олівер. — Я ж, навпаки, вважала, що вони повсякчас експериментують з різноманітними травами й іншими речами. Тут ціле неоране поле для дослідників, як на мене. Вони могли б просто прийти додому й прикінчити всіх своїх багатеньких старих дядьків за допомогою якогось нового препарату, про який ще ніхто не чув.

— Таке треба шукати не серед диких племен, а, навпаки, всередині цивілізації, — відповів Деспард. — У сучасних лабораторіях, наприклад. У культурах абсолютно безневинних на позір мікробів, які, втім, можуть викликати страшні хвороби.

— *Моїй* аудиторії таке не заїде, — заперечила письменниця. — Та й до того ж усі ці назви такі схожі між собою — стафілококи, стрептококи і ще бозна-що — моя секретарка неодмінно щось наплутає, вже не кажучи про те, що це зовсім не цікаво. Чи не так? А *ви* що про це думаєте, суперінтенданте Баттл?

— У реальному житті ніхто не переймається питанням делікатності методів, місіс Олівер, — відповів поліціант. — Люди зазвичай обирають миш'як, бо він надійний і його легко дістати.

— Дурниці, — сказала вона. — Просто річ у тім, що в Скотленд-Ярді ви маєте цілу купу злочинів, які ніяк не розкриєте. А от якби у вас працювала жінка...

— Власне кажучи, ми маємо...

— Так-так, ці жахливі жінки-поліціантки у сміховинних капелюхах, які тільки те й роблять, що чіпляються до людей у парках!

Я ж говорю про жінок на керівних посадах. Жінки *тямлять* у злочинах.

— Так, зазвичай із них виходять дуже успішні злочинниці, — зауважив Баттл. — Вони вміють зберігати холодний розум. Просто неймовірно, як вони можуть вести свою гру, навіть оком не змигнувши.

Містер Шайтана тихо засміявся.

— Жіноча зброя — це отрута, — озвався він. — Гадаю, є багато жінок, які звели когось зі світу за допомогою отрути, однак про них ніхто так і не дізнався.

— Звісно, що є, — весело промовила місіс Олівер, накладаючи собі в тарілку побільше мусу з фуа-гра.

— Лікарі теж мають безліч можливостей для цього, — продовжив містер Шайтана замислено.

— Я з вами не погоджуюся, — вигукнув доктор Робертс. — Коли ми й отруємомо своїх пацієнтів, то хіба з чистої випадковості. — Він зайшовся щирим сміхом.

— Але якби я хотів скоїти злочин... — повів далі містер Шайтана.

Він замовк, і щось у тиші, що запала опісля, прикувало увагу всіх присутніх.

Усі обличчя були повернені до нього.

— Я намагався б зробити все максимально просто. Зрештою, бувають же ж нещасні випадки — хтось когось ненавмисно підстрелив — чи навіть якісь побутові інциденти.

Він знизав плечима й підняв келих.

— Але хто я такий, щоб про щось розповідати, коли за столом зібралося стільки справжніх експертів...

Він підніс келих до уст. Полум'я свічки відкинуло червону винну тінь на його обличчя з напomadженими вусами, маленькою борідкою та химерними бровами...

На якусь мить запала цілковита тиша.

Тоді озвалася місіс Олівер:

— А зараз за двадцять чи двадцять по? Янгол пролетів... А в мене ноги не схрещені, то, мабуть, це чорний янгол![11]

Розділ третій

Гра в бридж

Коли всі повернулися до вітальні, там на них уже чекав стіл для бриджу. Гостям подали каву.

— Хто грає в бридж? — запитав містер Шайтана. — Знаю, що місіс Лоррімер грає. І доктор Робертс. А ви граєте, міс Мередіт?

— Так. Хоч і не дуже добре.

— Чудово. А ви, майоре Деспард? Гарзд. Отже, ви четверо гратимете тут.

— Яке щастя, що на нас чекає бридж, — місіс Лоррімер зізналася Пуаро. — Я одна з найзатятіших шанувальниць бриджу, яких тільки бачив світ. Ця гра просто полонила мою душу. Та я навіть відмовляюся приходити до когось у гості, якщо після вечері не передбачається кілька партій бриджу! Бо мені стає смертельно нудно. Мені соромно за себе, але нічого не можу з цим удіяти.

Шляхом знімання колоди були визначені пари: Місіс Лоррімер з Енн Мередіт проти майора Деспарда та доктора Робертса.

— Жінки проти чоловіків, — оголосила місіс Лоррімер, сівши на своє місце й узявшись уміло тасувати карти. — І як вам карти, партнерко? Моя заявка — форсинг два[12].

— Якби ви виграли, — вигукнула місіс Олівер, сповнюючись феміністичними сентиментами, — то показали б чоловікам, що не все завжди лише так, як їм того хочеться.

— Бідолашні, без надії сподіваються, — весело промовив доктор Робертс, починаючи тасувати другу колоду. — Гадаю, ви роздаєте, місіс Лоррімер.

Майор Деспард повільно сів на своє місце. Він дивився на Енн Мередіт так, наче його щойно осяяло, яка ж вона вродлива.

— Зніміть, будь ласка, — нетерпляче сказала місіс Лоррімер. Перепрошуючи, він зняв карти з колоди, яку жінка протягувала до нього.

Місіс Лоррімер почала здавати відточеними рухами.

— У сусідній кімнаті є ще один стіл для бриджу, — повідомив містер Шайтана.

Він рушив до дверей, і четверо інших гостей пішли слідом за ним у невеличку, проте затишно омебльовану кімнату для куріння, де на них чекав другий стіл для бриджу.

— Треба розділитися на пари, — сказав полковник Рейс.

Містер Шайтана похитав головою.

— Я не граю, — відмовився він. — Бридж не моя гра.

Усі запротестували, що тоді й вони не будуть грати, однак господар дому відмовився слухати будь-які заперечення і зрештою гості примостилися за столом. Пуаро та місіс Олівер проти Баттла та Рейса.

Містер Шайтана поспостерігав за ними деякий час, посміхнувся своєю мефістофелівською посмішкою, побачивши, при якому розкладі карт місіс Олівер заявила «два без козиря», а тоді безшумно вийшов в іншу кімнату.

Тут гравці були в самому розпалі гри, і кожне обличчя мало вкрай серйозний вигляд. Торги відбувалися в пошвавленому темпі. «Одна чирва». «Пас». «Три трефи». «Три піки». «Чотири бубни». «Контра[13]». «Чотири чирви».

Містер Шайтана зупинився і якусь мить спостерігав за усім цим з посмішкою на вустах.

Потім він пройшов через кімнату і вмовився у великому кріслі поруч із каміном. До вітальні внесли тацю з напоями й поставили її на столику біля крісла. Мерехтіння вогню відбивалося у кришталевих корках пляшок з алкоголем.

Містер Шайтана, який підходив до питання освітлення як до мистецтва, облаштував усе так, що здавалося, наче цілісіньку кімнату освітлює лише вогонь у каміні. Приглушеного світла маленької лампи, що була одразу поруч із кріслом, якраз вистачало для читання книжок, якщо господареві помешкання так заманеться. Притлумлене верхнє освітлення надавало приміщенню відчуття м'якості. А от над столом для бриджу освітлення було дещо інтенсивніше, і з-за столу й далі долинали монотонні вигуки.

— Один без козиря, — чіткий, рішучий голос місіс Лоррімер.

— Три чирви, — агресивні нотки в голосі доктора Робертса.

— Пас, — тихий голос Енн Мередіт.

Деспардів голос завжди лунав після невеличкої паузи. І ні, Деспардові треба було трохи часу не тому, що він був недотепою, а радше тому, що був людиною, яка звикла обдумувати кожне слово, перш ніж говорити.

— Чотири чирви.

— Контра.

Мерехтливе сяйво вогню вигравало на обличчі містера Шайтани. Той посміхнувся.

Він продовжував сидіти на своєму місці й посміхатися. Його повіки легенько затремтіли.

Містерові Шайтані страшенно подобалася його вечірка.

— П'ять бубн. Гейм і робер[14], — оголосив полковник Рейс. — Ви молодець, партнере, — звернувся він до Пуаро. — Я й не думав, що вам це вдасться. Пощастило, що вони не розіграли піки.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ